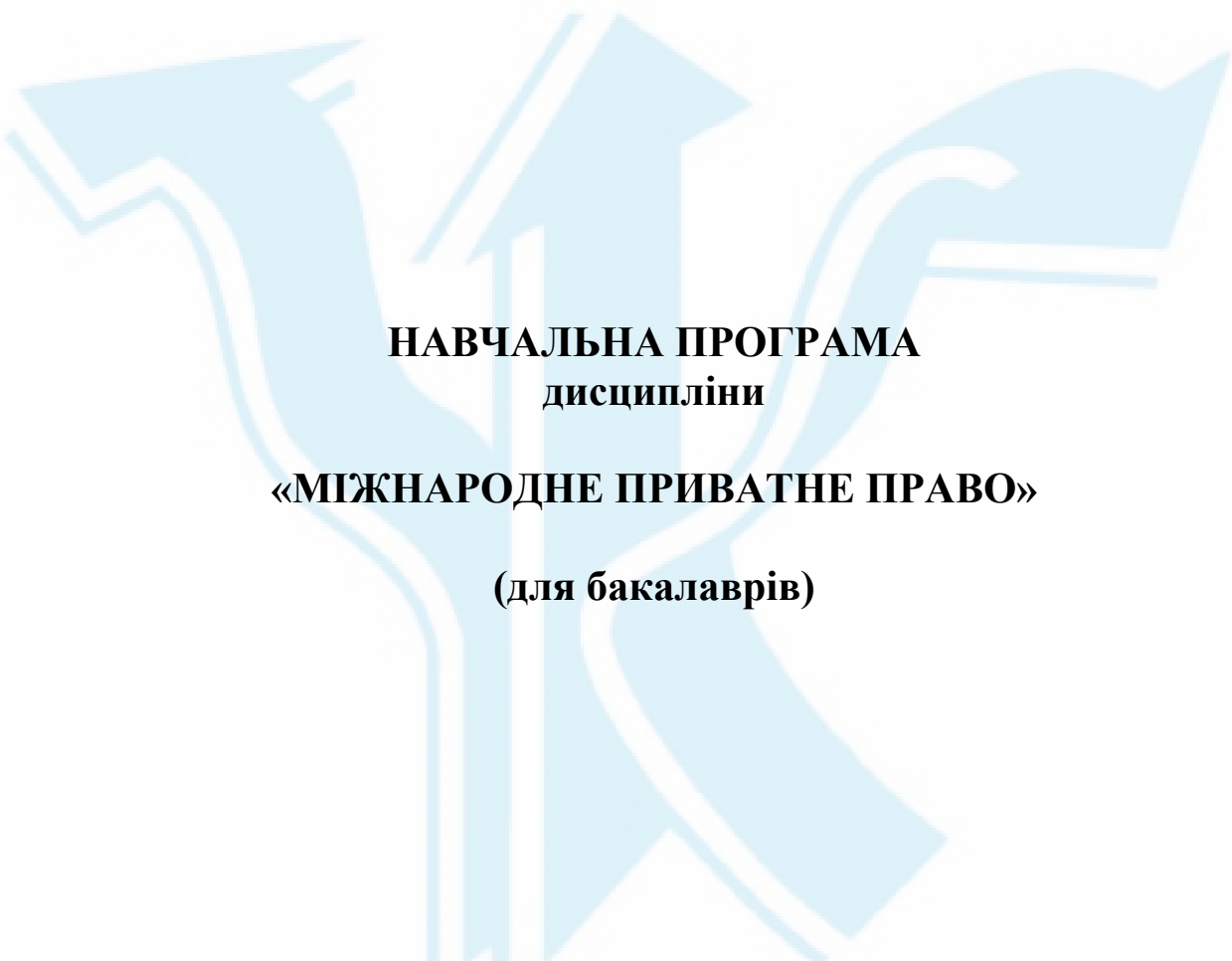

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

«МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»

(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. і доцентом кафедри Кісілевич-Чорнойван О.М.

Затверджено на кафедрі міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Кісілевич-Чорнойван О.М. Навчальна програма дисципліни "Міжнародне приватне право" (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни "Міжнародне приватне право", теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співробітництво на міжнародній арені в економічній та культурній сферах знаходить своє вираження в різноманітних відносинах як між самими державами, так і між їх громадянами й організаціями. Звісно, таке співробітництво потребує правового регулювання, оскільки багато питань, що виникають при міжнародному спілкуванні можна врегулювати тільки за допомогою права. Однак одразу ж виникає проблема колізії права різних держав. Саме врегулювання цієї проблеми є головним завданням міжнародного приватного права.

Метою навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" є вивчення студентами понятійного та категоріального апарату міжнародного приватного права, його основних інститутів і формування уявлення щодо підгалузей даної складної галузі права. Студенти повинні отримати чітке уявлення про основні принципи та методи правового регулювання відповідних правовідносин у законодавстві України та зарубіжних країн, способи та засоби юридичного впливу, спрямовані на подолання колізії права різних держав.

Головним **завданням** курсу слід вважати створення у студентів уяви стосовно тих підгалузей міжнародного приватного права, що знаходяться у процесі інтенсивного розвитку, прищеплення їм навиків аналітичного підходу до основних інститутів міжнародного приватного права.

Програма курсу орієнтована на викладання найбільш поширених проблемних ситуацій, які виникають у світовій та національній практиці застосування певних норм міжнародного приватного права, вироблення у студентів творчого аналітичного підходу до розв'язання таких ситуацій, вмінню ретельного аргументування варіантів рішень, що пропонуються.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	<p>Змістовий модуль 1 . Загальні засади міжнародного приватного права</p> <p>Тема 1. Поняття, предмет і система міжнародного приватного права.</p> <p>Тема 2. Методи та способи правового регулювання в міжнародному приватному праві</p> <p>Тема 3. Методи і способи МПрП.</p> <p>Тема 4. Колізійні норми.</p> <p>Тема 5. Проблеми, пов'язані із застосуванням іноземного права.</p>
II	<p>Змістовий модуль 2. Окремі питання загальної та особливої частини МПрП</p> <p>Тема 6. Фізичні особи як суб'єкти МПрП.</p> <p>Тема 7. Юридичні особи як суб'єкти МПрП.</p> <p>Тема 8. Держава як суб'єкт МПрП.</p> <p>Тема 9. Право власності в МПрП.</p> <p>Тема 10. Позадовговірні зобов'язання в МПрП. Зобов'язання з заподіяння шкоди.</p>
III	<p>Змістовий модуль 3. Окремі питання особливої частини МПрП</p> <p>Тема 11. Правочини і договори в МПрП.</p> <p>Тема 12. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів.</p> <p>Тема 13. Право інтелектуальної власності в МПрП.</p>
IV	<p>Змістовий модуль 4. Окремі питання особливої та спеціальної частини МПрП</p> <p>Тема 14. Міжнародні кредитні та розрахункові відносини.</p> <p>Тема 15. Сімейне право в МПрП.</p> <p>Тема 16. Спадкове право в МПрП.</p> <p>Тема 17. Міжнародний цивільний процес. Нотаріальні дії.</p>

ЗМІСТ

дисципліни

«МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні засади міжнародного приватного права

Тема 1. Поняття, предмет і система міжнародного приватного права

Сфера дії міжнародного приватного права, його роль в організації міжнародних економічних, наукових та культурних зв'язків. Значення міжнародного приватного права в перебудові зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Предмет міжнародного приватного права. Приватні відносини міжнародного характеру. Світова практика і національні доктрини. Світові підходи до визначення предмету міжнародного приватного права.

Поняття та види іноземного елемента в відносинах цивільно-правового характеру.

Поняття міжнародного приватного права. Міжнародне приватне право як галузь, наука. Система навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право".

Розвиток науки міжнародного приватного права. Основна література з міжнародного приватного права. Міжнародні наукові інститути та організації, що займаються проблемами міжнародного приватного права.

Склад та природа норм міжнародного приватного права. Різний підхід в правовій доктрині до складу норм та місця міжнародного приватного права в правовій системі.

Принципи та функції міжнародного приватного права.

Місце міжнародного приватного права в системі права. Наукові концепції правової природи міжнародного приватного права.

Співвідношення міжнародного приватного права і міжнародного публічного права, міжнародного приватного права і міжнародного економічного права, міжнародного приватного і міжнародного торговельного права.

Література [36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 66, 75-80, 82-85, 87, 88]

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Характерні ознаки формального джерела права. Поняття джерел міжнародного приватного права та їх особливості.

Особливості кожного виду джерел. Співвідношення джерел міжнародного приватного права між собою. Особливості правового регулювання в різних областях міжнародного приватного права.

Національне законодавство як основне джерело міжнародного приватного права. Спеціальні закони та інші нормативні акти.

Проблема визначення міжнародного договору як джерела міжнародного приватного права. Види міжнародних договорів в сфері міжнародного приватного права. Порядок застосування норм міжнародних договорів у внутрішньому законодавстві країн-учасниць договору. Двосторонні та багатосторонні міжнародні договори.

Міжнародні та національні правові звичаї як джерело МПрП. Види звичаїв, умови їх застосування в якості джерел міжнародного приватного права. Кодифікації звичаїв. Питання міжнародних торговельних звичаїв та міжнародних звичаїв ділового обороту.

Правове становище судової практики як джерела права в державах різних правових систем.

Питання доктрини як джерела міжнародного приватного права.

Література [1-40, 43, 44, 47-66, 71, 73, 75-79, 82, 83, 85, 87, 88]

Тема 3. Методи та способи правового регулювання в міжнародному приватному праві

Диспозитивний метод регулювання як загальний метод міжнародного приватного права.

Поняття колізії та її значення у міжнародному приватному праві.

Колізійний і матеріально-правовий способи регулювання. Місце і роль матеріально-правових норм в регулюванні правовідносин. Усунення колізій. Відсилковий характер колізійних норм. Позитивні та негативні колізії.

Місце і роль матеріально-правових норм в редагуванні відносин, які підлягають під дію міжнародного приватного права. Однорідність норм, які регулюють відносини в сфері зовнішньої діяльності юридичних, фізичних осіб ТНК та держави як суб'єктів міжнародного приватного права. Матеріально-правові норми України та їх роль у регулюванні відносин, ускладнених іноземним елементом..

Метод уніфікації як метод міжнародного приватного права. Форми уніфікації. Особливості уніфікації в різних регіонах світу. Уніфікуючі організації, їх роль, підготовлені документи. Комісія ООН по праву міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ). Гаазька конференція по міжнародному приватному праву. Міжнародний інститут по уніфікації приватного права (УНІДРУА). Комісія ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Міжнародна торгова палата і її роль в неофіційній уніфікації. Гармонізація законодавства країн світового співтовариства. Правові наслідки гармонізації.

Література [36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 66, 75, 77-80, 82-88]

Тема 4. Колізійні норми

Вчення про колізійну норму. Поняття та передумови колізії законів в міжнародному приватному праві. Об'єктивна необхідність колізійних норм.

Поняття, структура та види колізійних норм. Поняття статуту правовідносин. Основні формули прикріплення та сфера їх застосування. Визначення типу та виду колізійних прив'язок.

Особистий закон фізичних осіб. Особистий закон юридичних осіб. Закон місця перебування речі. Закон місця здійснення акту. Закон, обраний сторонами правовідносин. Закон країни продавця. Закон, з яким дане правовідношення найбільше тісно пов'язане. Закон прапора. Закон місця роботи та ін.

Закон, обраний особами, що укладають угоду (*lex voluntatis*) або правило "автономної волі". Зміст даної колізійної прив'язки та обмеження, що на неї накладаються. Приклади використання. Тенденції подальшого розвитку правила "автономної волі" у сучасному міжнародному приватному праві.

Закон суду (*Lex fori*). Виключний (абсолютний) характер даного колізійного принципу. Зміст та призначення. Умови відступу від нього за договорами про взаємну правову допомогу.

Література [36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 66, 75, 77-80, 82-88]

Тема 5. Проблеми, пов'язані із застосуванням іноземного права

Застосування колізійних норм. Приховані колізії законів. Регулятивна функція колізійної норми та її складові: визначення статуту правовідносин (первинна кваліфікація) та застосування конкретних матеріально-правових норм (вторинна кваліфікація). Проблеми застосування конкретної норми права (неізолюваність норми, її відображеність у судовому прецеденті).

Визначення змісту іноземного закону. Процес тлумачення норми іноземного закону у міжнародному приватному праві. Специфіка визначення змісту норми іноземного закону у міжнародному приватному праві.

Правова доктрина щодо проблеми кваліфікації та встановлення змісту іноземного закону. Підходи до проблеми кваліфікації - кваліфікація за законом суду, *lex causae*, автономна кваліфікація.

Зворотна відсилка (*renvoi*) та відсилка до третього закону. Випадок "трансмисії". Способи подолання проблеми : прийняття зворотного відсилання повністю, прийняття зворотного в цілому, проте обумовлення його застосування якоюсь принциповою умовою, неприйняття зворотного відсилання тощо. Спроба уніфікації питань, пов'язаних з відсиланням.

Застереження щодо публічного порядку. Поняття та зміст застереження щодо публічного порядку. Імперативні норми, їх специфіка, статус і застосування в законодавстві різних держав. Позитивна та негативна концепція застереження. Уніфікація положень стосовно цього застереження у міжнародному приватному праві. Питання про закон, який підлягає застосуванню у випадку використання судом даного застереження.

Обхід закону у міжнародному приватному праві. Поняття та приклади обходу закону. Обставини, що підлягають встановленню при вирішенні питання про обхід закону (вилучення правовідношення з-під дії правопорядку, штучна зміна правопорядків, отримання вигоди від цього). Засоби боротьби з обходом закону у міжнародному приватному праві.

Інтерлокальні, інтерперсональні і інтертемпоральні колізії, правила їх вирішення в міжнародному приватному праві.

Взаємність і реторсія в міжнародному приватному праві. Матеріальна і формальна взаємність.

Застосування права невизнаної держави. Історія проблеми, доктрина і практика.

Література [36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 66, 73, 75-78, 80, 82, 83, 85, 87, 88]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Окремі питання загальної та особливої частини МПрП

Тема 6. Фізичні особи як суб'єкти МПрП

Поняття цивільно-правового статусу громадян у міжнародному приватному праві. Класифікація фізичних осіб за законодавством різних країн. Правове становище громадян та гарантії забезпечення реалізації прав і свобод у державою у міжнародному приватному праві. Відмінність статусу громадян від статусу іноземців, осіб без громадянства.

Цивільно-правове положення іноземців. Правовий статус іноземців в державі перебування. Особливості правового статусу окремих категорій іноземців.

Особистий закон фізичної особи в міжнародному приватному праві, його різновиди і застосування. Правові режими, що надаються іноземцям. Права й обов'язки іноземців у країні перебування.

Можливість обмеження прав іноземців. Безвісна відсутність. Визнання особи безвісно відсутньою або померлою.

Закон України "Про громадянство", підзаконні акти, які регламентують статус окремих категорій громадян.

Положення іноземців в різних країнах, згідно з правовою сім'єю, до якої відноситься держава. Цивільна правоздатність і дієздатність іноземних громадян в Україні. Закон України "Про правовий статус іноземців". Цивільна дієздатність українських громадян за кордоном.

Взаємність та її види. Міжнародно-правове регулювання в області правового становища іноземців.

Література [6, 7, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 52, 65, 66, 75-79, 82, 83, 87, 88]

Тема 7. Юридичні особи як суб'єкти МПрП

Поняття юридичної особи, її ознаки. Поняття "національність" та "державна приналежність" по відношенню до юридичних осіб. Колізійні критерії визначення особистого статусу юридичної особи по праву України та праву іноземних держав. Концесійна система відношення держави до іноземних юридичних осіб. Значення визначення національності юридичних осіб. Сфера дії особистого статусу юридичної особи. Змінення особистого статусу юридичної особи.

Створення і державна реєстрація юридичних осіб. Торговельні реєстри і їх значення. Допуск іноземних юридичних осіб до діяльності на території іноземної держави — порядок і особливості. Міжнародні юридичні особи і особливості їх правового статусу.

Міжнародні договори України та іноземних держав як джерела правового регулювання положення юридичних осіб в міжнародному приватному праві. Визначення статусу юридичних осіб в рамках Співдружності Незалежних Держав.

ТНК як суб'єкти міжнародних господарчих відносин. Поняття і види ТНК. Проблема встановлення національності ТНК. Кодекс поведінки ТНК.

Іноземні юридичні особи в Україні. Представництва та філіали іноземних юридичних осіб в Україні. Правові форми сумісної діяльності українських та іноземних юридичних осіб.

Правове положення підприємств з іноземними інвестиціями в Україні і інших країнах.

Правове становище українських юридичних осіб за кордоном.

Література [6, 7, 36, 37, 39, 43, 44, 52, 65, 66, 75-79, 82.]

Тема 8. Держава як суб'єкт МПрП

Особливості правового положення держави як суб'єкта міжнародного приватного права. Специфіка статусу суб'єкта держави у цивільно-правових відносинах з громадянами та з іноземцями.

Поняття імунітету держави як суверена влади і учасника відносин. Види імунітетів держави. Судовий імунітет. Імунітет від попереднього забезпечення позову та імунітет від примусового виконання судових рішень. Імунітет власності держави. Імунітет угод.

Теорії абсолютного і функціонального імунітету. Законодавство щодо імунітету держав. Міжнародно-правове регулювання імунітету держави. Обмежений імунітет.

Тенденції розвитку правового регулювання імунітету держави. Правовий режим правочинів з іноземним елементом за участю держави.

Міжнародно-правове регулювання імунітетів держави.

Література [6, 7, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 52, 65, 66, 75-79, 82, 83, 87, 88]

Тема 9. Право власності в МПрП

Питання права власності та інших речових прав в міжнародному цивільному і торговому обігу.

Колізійне регулювання права власності та інших речових прав в Україні та в іноземних державах. Закон місця знаходження речі та роль цієї прив'язки. Сфера застосовуваного статуту, його відмежування від зобов'язального статуту. Спеціальні колізійні прив'язки для окремих питань, пов'язаних з речово-правовими відносинами.

Матеріально-правове регулювання права власності та інших речових прав в Україні стосовно відносин з наявністю іноземного елемента.

Поняття принципів "право слідування" та "право переваги". Класифікація речей у цивільному праві за об'єктом, за відношенням до цивільного обороту, за місцем знаходження та іншими ознаками.

Міжнародні договори з питань права власності та інших речових прав. Регулювання права власності та інших речових прав в рамках СНД.

Взаємозв'язок і взаємовідношення питань права власності та інших речових прав з рештою інститутів міжнародного приватного права.

Право власності на валютні цінності в міжнародному приватному праві.

Правове положення власності України і українських суб'єктів права за кордоном. Способи їх захисту. Роль і функції українських консулів в сфері захисту української власності за кордоном.

Захист культурних цінностей з точки зору міжнародного приватного права.

Націоналізація і приватизація в міжнародному приватному праві. Право держави на націоналізацію і екстериторіальна чинність законів про націоналізацію.

Право іноземців на власність в Україні. Порядок отримання, особливості здійснення, обмеження об'єктів права власності, що можуть знаходитись у власності іноземних осіб згідно із законодавством України.

Правовий режим закордонної власності. Імунітет власності іноземної держави. Особливості правового статусу іноземної власності державних органів, публічних державних установ, державних підприємств. Правовий режим закордонної власності юридичних і фізичних осіб.

Література [4, 6, 11, 21-23, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 46-50, 55, 57, 65, 66, 69, 73-80, 82, 83, 85, 88]

Тема 10. Позадовірні зобов'язання в МПП. Зобов'язання з заподіяння шкоди

Колізійне регулювання деліктних відносин в праві України та іноземних держав. Принцип *lex loci delicti comissi*. Причини що обумовлюють його обмеження. Практика застосування даного принципу у країнах континентального права. Специфічні складнощі його застосування у країнах англо-саксонського права. Закон Угорщини про міжнародне приватне право (1979 р.) стосовно відповідальності за деліктними зобов'язаннями.

Колізійні питання деліктних зобов'язань у законодавстві України.

Міжнародне регулювання питань пов'язаних з деліктною відповідальністю.

Приклади колізійного регулювання (Конвенція про цивільну відповідальність від забруднення нафтою 1969 р. та Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду 1963 р.). Його особливості. Приклади інших міжнародних конвенцій з цих же питань.

Укладення договорів про взаємну правову допомогу. Головні положення Мінської конвенції 1993 р. Кишинівська конвенція від 7.10.02 р. Договори незалежної України з цих питань. Приклади договорів про взаємну правову допомогу, які чинні для України на підставі правонаступництва. Правова регламентація деліктних зобов'язань за цими двосторонніми договорами.

Література [5, 6, 28, 36, 39, 43, 44, 45, 47-49, 65, 74, 75, 79-82]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Окремі питання особливої частини МПрП

Тема 11. Правочини і договори в МПрП

Місце інститутів правочинів і договорів в міжнародному приватному праві. Джерела правового регулювання правочинів та договорів в міжнародному приватному праві України та іноземних держав. Міжнародні договори України та іноземних держав як джерело правового регулювання правочинів та договорів в міжнародному приватному праві. Регулювання правочинів та договорів в рамках СНД.

Поняття "зовнішньоекономічного правочину" та "правочину з іноземним елементом" в праві України.

Колізійні питання правочинів та договорів по праву України та іноземних держав. Інститут "автономії волі".

Критерій "найбільш тісного зв'язку".

Сфера дії зобов'язального статуту. Право, застосовуване до форми і сутності правочинів та договорів. Форма та порядок підписання зовнішньоекономічних правочинів в праві України. Акцесорні зобов'язання в міжнародному приватному праві.

Зміст і особливості правового регулювання договорів з участю споживачів в колізійному і матеріальному праві України та іноземних держав.

Особливості правового регулювання окремих видів договорів в праві міжнародної торгівлі.

Зовнішньоторговельна угода (контракт). Поняття та визначення контракту у міжнародному приватному праві (Віденська конвенція 1980 р. про міжнародні договори купівлі-продажу товарів). Специфіка зовнішньоторговельних угод (залежність від міжнародних економічних договорів). Принцип автономії волі у контрактах. Законодавство України щодо автономії волі у зовнішньоекономічних договорах.

Колізійні питання стосовно форми контракту. Принцип *lex loci actus* та проблема "укладення договору між відсутнім". Національне законодавство України про форму зовнішньоекономічного договору.

Універсальні міжнародні конвенції з міжнародної купівлі - продажу.

Звичай в міжнародній торгівлі. Зміст та сутність "Принципів міжнародних комерційних договорів 1994 р. (Принципів УНІДРУА)" та "Принципів європейського контрактного права (доповнена і переглянута версія 1998 р.)" ..

Роль та функції українських консулів в сфері захисту українських осіб за кордоном в зв'язку з договірними зобов'язаннями.

Література [4, 6, 11, 21-23, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 46-50, 55, 57, 65, 66, 69, 73-80, 82, 83, 85, 88]

Тема 12. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів

Особливості та види міжнародних перевезень. Внутрішні міжнародні перевезення. Роль міжнародних договорів (транспортних угод) в організації транспортних перевезень. Типи зазначених угод. Визначення міжнародного перевезення. Види міжнародних перевезень: у прямому сполученні, у непрямому сполученні, перевезення що здійснюються у сусідському, транзитному та наскрізному сполученню. Безпересадочні (безперевантажувальні) та пересадочні (перевантажувальні) перевезення.

Загальні питання міжнародних залізничних перевезень. Основні положення Угоди про міжнародні залізничні перевезення (КОТИФ). Єдині правила перевезення вантажів (МВК): міжнародні залізничні лінії, форма залізничної накладної, строки доставки вантажу, відповідальність за втрату багажу чи спричинення шкоди, порядок відшкодування.

Специфіка міжнародних залізничних перевезень в межах СНД. Угоди про міжнародне вантажне та міжнародне пасажирське сполучення (УМВС, УМПС) і їх співвідношення з КОТИФ. Специфіка міжнародних залізничних перевезень по території України. Національне законодавство України і міжнародні залізничні перевезення.

Специфіка міжнародних автомобільних перевезень. Особливості міжнародних автомобільних перевезень. Головні питання міжнародних автомобільних перевезень (вимоги щодо: дорожнього руху, митних процедур, гарантії на випадок спричинення шкоди і т.ін.).

Забезпечення вимог щодо єдиних правил дорожнього руху. Полегшення митних процедур. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосування книжки МДП від 14.11.75 р.

Уніфіковані норми в галузі міжнародних автомобільних перевезень. Конвенція ООН про міжнародне перевезення пасажирів та багажу 1973 р. (КАПП). Європейська конвенція про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів 1956 р. (ЦМР). Ситуація з цією Конвенцією для України. Основні положення Конвенції про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів та багажу 197 р. держав-учасниць СНД.

Специфіка повітряних перевезень та роль двосторонніх угод в їх організації. Головні положення Варшавської конвенції для уніфікації деяких правил, які стосуються міжнародних повітряних перевезень 1929 р. та Гаазького протоколу 1955 р. до неї: сфера дії, вимоги до перевізних документів, відповідальність перевізника, процедура розгляду вимог щодо відшкодування. Інші міжнародні документи щодо даного виду перевезень. Загальна характеристика Повітряного кодексу України.

Специфіка міжнародних морських перевезень. Складнощі застосування положень національних законодавств, різноманіття в судовій практиці.

Регулювання морських перевезень у національному законодавстві України. Кодекс торговельного мореплавства України: загальна характеристика, вирішення колізійних питань.

Звичай у міжнародних морських перевезеннях.

Чартерні морські перевезення: загальне уявлення про чартер, види чартеру, зміст договорів чартеру, чартерні проформи. Перевезення за коносаментом. Основні положення Брюссельської конвенції про уніфікацію деяких правил про коносамент 1924 р. та Брюссельського протоколу 1968 р. до

неї. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р. Основні положення Афінської конвенції про перевезення морем пасажирів та їх багажу 1974 р. та Протоколу до неї 1976 р.: сфера застосування, умові та межі відповідальності, процедура розгляду вимог про відшкодування шкоди.

Ризики, пов'язані із здійсненням морських перевезень. Загальне поняття стосовно зіткнення суден, спасіння суден, загальної аварії. Обмеження відповідальності власника суден.

Література [2-4, 6, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 30-39, 41-44, 47-49, 53, 59-66, 68, 78, 79, 81, 82, 84-86, 88, 91]

Тема 13 Право інтелектуальної власності в МПрП

Поняття авторського права. Немайнові та майнові права авторів. Загальне поняття права інтелектуальної власності. Поняття авторського права: територіальний характер дії, розщеплення права автора на майнові та немайнові права. Головні майнові та немайнові (особисті) права автора.

Авторські та суміжні права. Поняття та головні особливості суміжних прав.

Захист прав іноземців за законодавством України. Головні положення Закону України "Про авторське право і суміжні права" від 23.12.93 р.

Категорії авторів, що захищаються цим Законом, та встановлені ним види режимів. Критерії надання охорони суміжних прав.

Захист прав громадян України за кордоном. Принципи та положення Бернської конвенції про охорону міжнародних і художніх творів 1886 р.

Специфіка захисту авторських прав за Всесвітньою конвенцією про авторське право 1952 р. Принципи захисту авторських прав за Угодою про Співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав держав учасників СНД від 23.09.93 р.

Деякі питання охорони інтересів виробників фонограм. Права виробників фонограм за законодавством України. Зобов'язання держав стосовно виробників фонограм за Угодою від 23.09.93 р. Основні положення Женевської

конвенції 1971 р. про охорону інтересів виробників фонограм від незаконних відтворень їх фонограм.

Визначення та основні поняття права промислової власності. Поняття та основні об'єкти права промислової власності. Визначення винаходу та промислового зразку за законодавством України. Визначення знака за законодавством України. Значення терміну "корисна модель". Загальне поняття про патент.

Охорона прав іноземців в Україні. Головні положення законодавства України щодо охорони прав іноземних фізичних та юридичних осіб. Загальні вимоги Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.94 р. Проблеми пов'язані з використанням та захистом знаків.

Захист прав українських суб'єктів промислової власності закордоном.

Принципові положення Паризької конвенції про охорону промислової власності (Конвенція про застосування ВОІВ від 14.07.67 р.): надання національного режиму, право конвенційного пріоритету, термінова охорона на міжнародних виставках. Вашингтонський договір про патентну кооперацію (РСТ) 1970 р. та Мадридська конвенція 1891 р. про реєстрацію фабричних та товарних знаків. Співвідношення останньої конвенції з Женевським договором про закони щодо товарних знаків. Європейські патентні конвенції.

Охорона нових сортів рослин. Специфіка даного об'єкту промислової власності. Основні положення Міжнародної конвенції про захист нових сортів рослин 1961 р. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 21.04.93 р.

Ліцензійні угоди. Поняття та визначення ліцензійної угоди. Види ліцензійних угод: повна ліцензія, виключна ліцензія та проста (невключена) ліцензія. Стан регулювання ліцензійних питань в Україні.

Договори про передачу науково-технічної інформації та "ноу-хау".

Загальна характеристика зазначених видів договорів. Специфіка захисту даних об'єктів права промислової власності. Стан регулювання відповідних питань у нашому національному законодавстві.

Література [6, 8-10, 13, 16, 18, 27, 29, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 56, 58, 65, 66, 70, 72, 75-78, 81, 82, 84]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Окремі питання особливої частини МПрП

Тема 14. Міжнародні кредитні та розрахункові відносини

Загальне поняття про кредитні та розрахункові стосунки у міжнародному приватному праві. Відмінності зазначених стосунків від відповідних предмету регулювання міжнародного економічного права. Поняття ризику у зазначених відносинах.

Основні форми безготівкових розрахунків: банківський переказ, акредитив, інкасо, чек або вексель. Форм кредитного або розрахункового договору.

Міжнародний банківський переказ. Правове регулювання банківського переказу (Типовий закон ЮНСІТРАЛ 1992 р. про міжнародні кредитні перекази, Керівництво Міжнародної торговельної палати 1990 р. щодо міжнародного міжбанківського переказу коштів і компенсації, Правове керівництво ЮНСІТРАЛ 1987 р. про електронний переказ коштів). Етапи банківського переказу. Пов'язані з ним ризики та засоби їх попередження.

Міжнародний акредитив. Поняття та визначення міжнародного акредитиву.

Правове регулювання акредитиву на міжнародному рівні. Види акредитивів (відзивний та безвідзивний; револьверний та непоновюваний; кумулятивний та некумулятивний). Резервні акредитиви.

Виконання акредитиву. Ризики, пов'язані з акредитивною формою розрахунків, за засоби їх подолання.

Інкасо у міжнародному приватному праві. Поняття та визначення. Правове регулювання інкасо (Уніфіковані правила по інкасо, публікація МТП № 522). Пряме інкасо Здійснення інкасо. Ризики цієї форми розрахунків та засоби їх подолання.

Вексель у міжнародному приватному праві. Правова природа, поняття та функції векселя. Самостійність векселя. Звичайний та перевідний вексель. Акцепт векселя. Правове регулювання відносин, пов'язаних з векселем (Женевські вексельні конвенції 1930 р.).

Банківська гарантія. Поняття та визначення банківської гарантії. Види банківських гарантій (тендерна; виконання; повернення авансу; сплати; митна; судова; забезпечення позову; коносаменту). Правове регулювання банківських гарантій (документи МТП №№ 325, 406, 458, 503 та 547)..

Проект Конвенції ЮНСІТРАЛ про незалежні гарантії та резервні акредитиви 1995 р.

Література [4, 6, 36, 39, 43, 44, 46-50, 65, 74, 75, 81, 82, 84, 88]

Тема 15. Сімейне право в МПрП

Поняття шлюбно-сімейних відносин міжнародного характеру. Шлюбно-сімейні відносини, ускладнені іноземним елементом, як частина транскордонних приватноправових відносин. Поняття іноземних шлюбів. Консульські шлюби.

Підстави виникнення колізій між сімейним правом різноманітних держав і проблема вибору права.

Способи вирішення колізій права між сімейним правом, яке визначає матеріальні умови вступу в шлюб. Застосування *Lex loci celebrationis* та *Lex personalis*. Вирішення колізій законів про форму шлюбу. Колізійні питання визнання шлюбу дійсним. Колізійні питання розірвання шлюбу. Визнання здійснених за кордоном розлучень.

Вирішення колізійних питань шлюбу по українському праву та по праву інших держав.

Уніфіковані колізійні норми з питань шлюбу. Гаазька конвенція про укладення шлюбу та визнання його недійсним 1978 р. Гаазька конвенція про визнання розлучень та судового розлучення подружжя 1970 р. Регіональні угоди: Кодекс Бустаманте 1928 р., Конвенція про правову допомогу та правові відносини з цивільних, сімейних і кримінальних справ СНД 1993 р. Двосторонні договори України з іноземними державами про правову допомогу. Консульські угоди.

Вирішення колізій законів в області особистих та майнових відносин між подружжями. Шлюбний договір і вибір компетентного правопорядку. Застосування *Lex nationalis* та *Lex domicilii* та їх співвідношення. Можливість застосування закону автономії волі — *Lex voluntatis*. Вибір компетентного правопорядку, регулюючого взаємовідносини між батьками та дітьми. Колізійні питання аліментних зобов'язань.

Вирішення колізійних питань в області особистих та майнових відносин між подружжями, між батьками і дітьми по українському праву, по праву інших держав.

Уніфіковані колізійні норми по взаємовідносинах членів сім'ї. Конвенція про право застосовуване до режимів майна подружжя 1978 р. Конвенція про право застосовуване до режимів аліментних зобов'язань в відношенні дітей 1956 р. Конвенція про компетенцію та застосовуване право у відношенні захисту неповнолітніх 1961 р. Регіональні угоди: Кодекс Бустаманте 1928 р.

Конвенція про правову допомогу та правові відносини з цивільних, сімейних і кримінальних справ СНД 1993 р. Двосторонні договори України з іноземними державами про надання правової допомоги.

Колізійні питання усиновлення, опікунства та піклування по українському праву та праву інших держав. Порядок усиновлення дітей — українських громадян іноземцями.

Міжнародно-правове регулювання. Гаазька конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р. Гаазька конвенція про захист дітей та співробітництво у відношенні іноземного усиновлення 1993 р. Кодекс Бустаманте 1928 р., Конвенція про правову допомогу з цивільних, сімейних та кримінальних справ СНД 1993 р. Двосторонні договори України з іноземними державами.

Література [6, 24, 28, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 73, 78, 81, 82, 84]

Тема 16. Спадкове право в МПрП

Спадкові відносини ускладнені іноземним елементом. Їх місце в міжнародному приватноу праві.

Колізійні питання спадкового права. Регулювання питання про спадкову масу. Правовий режим рухомого та нерухомого спадкового майна. Проблеми спадкування за законом та за заповітом. Вимоги щодо форми заповіту. Питання про коло спадкоємців. Найбільш застосовані колізійні прив'язки.

Колізійні питання спадкового права у національному законодавстві. Загальні вимоги нашого національного законодавства стосовно нотаріальних дій, встановлення фактів та консульського захисту громадян України. Аналіз положень Цивільного Кодексу України про закон застосований до спадкоємства. Визначення закону, що підлягає застосуванню до спадкового майна, яке знаходиться за кордоном.

Перехід спадкового майна до держави. Положення ЦК України. Поняття вислову "за правом успадкування". Перехід спадкового майна до держави за правом "окупації". Наслідки застосування зазначених форм переходу майна до держави.

Міжнародні договори, в яких зачіпаються питання успадкування. Питання про форму заповіту (Гаазька конвенція 1961 р., Вашингтонська конвенція 1973 р.). Головні положення Мінської конвенції 1993 р. стосовно успадкування. Двосторонні договори України про правову допомогу і питання успадкування.

Література [6, 28, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 65, 73, 78, 81, 82]

Тема 17. Міжнародний цивільний процес. Нотаріальні дії

Поняття міжнародного цивільного процесу. Правові норми міжнародного цивільного процесу і їх місце в міжнародному приватному праві. Роль міжнародного договору в правовому регулюванні міжнародного цивільного процесу.

Правове положення іноземців в цивільному процесі. Доступ іноземців до правосуддя. Процесуальна право- та дієздатність іноземців. Процесуальне положення іноземців в Україні, в країнах СНД, в інших країнах. Судова застава.

Міжнародно-правове регулювання процесуального становища іноземців. Гаазька конвенція з питань цивільного процесу 1954 року. Гаазька конвенція про полегшення доступу до правосуддя за кордоном 1980 р. Договори про надання правової допомоги.

Правове становище іноземної держави в цивільному процесі.

Юрисдикція з цивільних справ ускладнених іноземним елементом. Поняття міжнародної юрисдикції. Законна та договірна юрисдикція. Пророгаційні угоди. Способи визначення юрисдикції.

Вирішення питань юрисдикції по окремих категоріям цивільних справ з іноземним елементом в міжнародних договорах. Конвенція про уніфікацію деяких правил, котрі відносяться до цивільної юрисдикції по справах про зіткнення суден, 1952 р.; "транспортні конвенції" та інш. Брусельська конвенція про підсудність, визнання та виконання судових рішень з цивільних та торгових справ 1968 р. Луганська конвенція 1988 р. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності 1992 р. Конвенція про правову допомогу та правові відносини з цивільних, сімейних та кримінальних справ 1993 р. Двосторонні договори України з іноземними державами про надання правової допомоги.

Міжнародна правова допомога. Виконання іноземних судових рішень. Правові передумови та способи виконання іноземних судових доручень.

Правове регулювання надання правової допомоги. Надання правової допомоги по українському праву, праву країн СНД, інших країн.

Надання правової допомоги на підставі міжнародних договорів: Гаагської Конвенції з питань цивільного процесу 1954 р., Гаагської конвенції про вручення за кордоном судових і позасудових документів з цивільних та торгових справ 1965 р., Гаагської конвенції про збір за кордоном доказів з цивільних і торгових справ 1970 р., Нью-Йоркської конвенції про стягнення за кордоном аліментів 1956 р. Договорів про надання правової допомоги.

Визнання та виконання іноземних судових рішень. Порядок та способи виконання. Екзекватура. Перегляд цивільної справи. Порядок визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні та в інших державах.

Міжнародно-правове регулювання порядку визнання та виконання іноземних судових рішень. Гаазька конвенція про визнання і виконання рішень зі справ про аліментні зобов'язання по відношенню до дітей 1957 р., Брюссельська конвенція про підсудність, визнання та виконання судових рішень з цивільних та торгових справ 1968 р., Угода про порядок та взаємне виконання рішень арбітражних, господарських і економічних судів на територіях держав-учасниць СНД 1998 р. Договори про надання правової допомоги.

Нотаріальні дії в міжнародному приватному праві. Здійснення нотаріальних дій з іноземними елементами: порядок, форма, особливості. Правила прийняття нотаріусами документів, складених в іноземних державах.

Література [5, 6, 28, 36, 39, 43, 44, 45, 47-49, 65, 74, 75, 81-84]

Тема 18. Розгляд спорів у арбітражному порядку

Види міжнародних комерційних арбітражів. Відмінності міжнародних арбітражних судів від державних.

Основні міжнародні документи в сфері регулювання міжнародного комерційного арбітражу. Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ 1976 р. Нью-Йоркська конвенція про виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р.

Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961.
Міжамериканська конвенція (Панамська) про міжнародний комерційний арбітраж 1975 р. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів між державами й особами з інших держав.

Арбітражна угода та компетенція Міжнародного комерційного арбітражного суду. Поняття і зміст арбітражного договору. Процесуальні норми, що застосовуються міжнародними комерційними арбітражами (Регламент). Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» 1995 р.

Література [5, 6, 28, 36, 37, 39, 43, 44, 47-49, 51, 65, 74, 75, 81, 82, 92]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2. 1.Правове становище українських юридичних осіб за кордоном.
3. Правові форми спільної господарської діяльності.
4. Правове становище підприємств з іноземними інвестиціями в Україні.
5. Імунітет держави і його види.
6. Правовий режим цивільно-правових угод, що здійснюються державою.
7. Питання власності в міжнародних відносинах.
8. Колізійні питання власності.
9. Застосування законів про націоналізацію за кордоном.
- 10.Правове регулювання іноземних інвестицій.
- 11.Іноземні інвестиції у вільних економічних зонах.
- 12.Правове становище власності України і українських організацій за кордоном.
- 13.Поняття зовнішньоекономічної угоди.
- 14.Форма зовнішньоекономічної угоди.
- 15.Застосування права щодо питань змісту зовнішньоекономічних УГОД.
- 16.Універсальні міжнародні конвенції про зовнішньоторговельну купівлю-продаж. Типові угоди.

- 17.Зобов'язання продавця і покупця за міжнародним договором купівлі-продажу товарів. Засоби правового захисту в разі порушення договору однією із сторін.
- 18.Позовна давність у міжнародній купівлі-продажу товарів.
- 19.Міжнародні неторгові розрахунки.
- 20.Колізійні питання деліктних обов'язків,
- 21.Заподіяння шкоди в Україні.
- 22.Заподіяння шкоди за кордоном
- 23.Міжнародне культурне співробітництво і міжнародна охорона авторських прав.
- 24.Авторські права іноземців в Україні.
- 25.Охорона і використання творів вітчизняних авторів за кордоном.
- 26.Багатосторонні угоди в галузі авторського права.
- 27.Угоди України з іншими країнами про взаємну охорону авторських прав.
- 28.Міжнародне науково-технічне співробітництво і закордонне патентування винаходів.
- 29.Охорона прав іноземців на винаходи в Україні.
- 30.Патентування вітчизняних винаходів за кордоном.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття міжнародного приватного права.
2. Природа норм міжнародного приватного права та його місце в системі права.
3. Види джерел міжнародного приватного права.
4. Міжнародні договори як джерела міжнародного приватного права.
5. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.
6. Судова й арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права.
7. Звичай як джерела міжнародного приватного права.

8. Методи правового регулювання міжнародних цивільно-правових відносин.
9. Колізійний метод регулювання.
10. Матеріально-правовий метод регулювання.
11. Місце і роль матеріально-правових норм у регулюванні міжнародних цивільно-правових відносин.
12. Система колізійних норм.
13. Тлумачення і застосування колізійних норм.
14. Застереження про публічний порядок.
15. Режим найбільшого сприяння і національний режим.
16. Взаємність і реторсія.
17. Положення іноземців у різних країнах.
18. Особистий закон фізичних осіб у міжнародному приватному праві.
19. Цивільна правоздатність і дієздатність іноземних громадян в Україні.
20. Цивільна дієздатність українських громадян за кордоном.
21. Участь юридичних осіб у міжнародних господарських відносинах і визначення їх державної приналежності.
22. Іноземні юридичні особи в Україні.
23. Правове становище українських юридичних осіб за кордоном.
24. Правові форми спільної господарської діяльності.
25. Правове становище підприємств з іноземними інвестиціями в Україні.
26. Імунітет держави і його види.
27. Правовий режим цивільно-правових угод, що здійснюються державою.
28. Питання власності в міжнародних відносинах.
29. Колізійні питання власності.
30. Застосування законів про націоналізацію за кордоном.
31. Правове регулювання іноземних інвестицій.
32. Іноземні інвестиції у вільних економічних зонах.
33. Правове становище власності України і українських організацій за кордоном.
34. Поняття зовнішньоекономічної угоди.

35. Форма зовнішньоекономічної угоди.
36. Застосування права щодо питань змісту зовнішньоекономічних УГОД.
37. Універсальні міжнародні конвенції про зовнішньоторговельну купівлю-продаж. Типові угоди.
38. Зобов'язання продавця і покупця за міжнародним договором купівлі-продажу товарів. Засоби правового захисту в разі порушення договору однією із сторін.
39. Позовна давність у міжнародній купівлі-продажу товарів.
40. Торговельні терміни. Загальні умови поставок.
41. Компенсаційні угоди.
42. Контракти про надання технічного сприяння і побудову підприємств.
43. Концесійні та інші угоди в міжнародному приватному праві.
44. Угоди в галузі науково-технічного співробітництва.
45. Поняття міжнародних перевезень,
46. Міжнародні залізничні перевезення.
47. Міжнародні автомобільні перевезення.
48. Міжнародні повітряні перевезення.
49. Міжнародні морські перевезення.
50. Валютне законодавство України і міжнародні угоди.
51. Міжнародні розрахунки: поняття, форми, види і засоби.
52. Кредитування у взаємовідносинах українських організації із фірмами й організаціями зарубіжних держав.
53. Поняття і види кредитів.
54. Міжнародні неторгові розрахунки.
55. Колізійні питання деліктних обов'язків,
56. Заподіяння шкоди в Україні.
57. Заподіяння шкоди за кордоном
58. Міжнародне культурне співробітництво і міжнародна охорона авторських прав.
59. Авторські права іноземців в Україні.

60. Охорона і використання творів вітчизняних авторів за кордоном.
61. Багатосторонні угоди в галузі авторського права.
62. Угоди України з іншими країнами про взаємну охорону авторських прав.
63. Міжнародне науково-технічне співробітництво і закордонне патентування винаходів.
64. Охорона прав іноземців на винаходи в Україні.
65. Патентування вітчизняних винаходів за кордоном.
66. Ліцензії на винаходи і ноу-хау.
67. Право на товарний знак і боротьба з недобросовісною конкуренцією.
68. Міжнародні угоди про охорону прав на винаходи, промислові зразки і товарні знаки.
69. Колізійні питання у сфері сімейного права.
70. Укладання шлюбу.
71. Розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві.
72. Правовідносини між подружжям у міжнародному приватному праві.
73. Правовідносини між батьками та дітьми в міжнародному приватному праві.
74. Усиновлення в міжнародному приватному праві.
75. Опіка і піклування в міжнародному приватному праві.
76. Колізії законодавства у сфері спадкування.
77. Спадкові права іноземців в Україні.
78. Спадкові права українських громадян за кордоном.
79. Поняття міжнародного цивільного процесу.
80. Визначення підсудності та прерогативні угоди.
81. Право на судовий захист і цивільні процесуальні права іноземців в Україні.
82. Процесуальне положення зарубіжної держави.
83. Встановлення змісту іноземного права.
84. Виконання судових доручень.
85. Визнання і виконання судових рішень іноземних судів.
86. Нотаріальні дії.

87. Поняття арбітражу і види третейських судів.
88. Арбітражний розгляд спору в практиці українських організацій.
89. Арбітражний розгляд інвестиційних спорів.
90. Визнання і виконання арбітражних рішень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР // Голос України від 12.07.1995
3. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. № 3393-VI // Голос України від 11.06.1993.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // ВВР України.— 2003.— №№ 40-44.— ст.356.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV // ВВР України.— 2004.— № 40-41, 42.— Ст.492.
6. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06. 2005 р. № 2709-IV // ВВР України . — 2005.— N 3.— Ст. 422.
7. Закон України «Про правовий статус іноземців» від 22.09.2011 № 3773-VI // ВВР України.— 2012.— № 19-20.— Ст.179.
8. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-XII // ВВР України. — 1994.— N .— Ст. 32.
9. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 № 3688-XII // ВВР України.— 1994.— N 7.— Ст. 34.
10. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII // ВВР України.— 1994.— N 13.— Ст.64.
11. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене Наказом МЕСІУ N 201 від 06.09.2001 р.// Офіційний вісник України. — 2001 р.— № 39.— Ст. 158.

12. Афінська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу 1974 р.
/http://www.rada.gov.ua.
13. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р.
/http://www.rada.gov.ua.
14. Брюссельська Конвенція про уніфікацію деяких правил про коносамент 1924 р. /http://www.rada.gov.ua.
15. Варшавська конвенція для уніфікації деяких правил стосовно міжнародних повітряних перевезень (зі змінами) 1929 р. /http://www.rada.gov.ua.
16. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. /http://www.rada.gov.ua.
17. Гамбурзька Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р.
/http://www.rada.gov.ua.
18. Євразійська патентна конвенція 1994 р. /http://www.rada.gov.ua.
19. Європейська угода про міжнародні автомагістралі (УМА) (СМА) 1975 р.
/http://www.rada.gov.ua.
20. Європейська угода про міжнародні дорожні перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) (ДОПОГ) 1957 р. /http://www.rada.gov.ua.
21. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу 1980 р.
/http://www.rada.gov.ua.
22. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і багажу 1973 р. (CVR). /http://www.rada.gov.ua.
23. Конвенція про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ) (КДПГ) 1956 р. /http://www.rada.gov.ua.
24. Конвенція про згоду вступу в шлюб, шлюбний вік і реєстрацію шлюбу 1962 р. /http://www.rada.gov.ua.
25. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу 1997 р. /http://www.rada.gov.ua.
26. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. /http://www.rada.gov.ua.
27. Конвенція про охорону інтересів артистів-виконавців, виробників фонограм і мовних організацій 1961 р. /http://www.rada.gov.ua.

28. Конвенція про правову допомогу і правовідносини щодо цивільних, сімейних і кримінальних справ 1993 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
29. Паризька конвенція по охороні промислової власності 1883 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
30. Правила перевезення небезпечних вантажів залізницями (СНД) 2009 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
31. Угода про взаємодію держав-членів СНД в сфері міжнародних автомобільних вантажних перевезень 2003 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
32. Угода про міжнародне вантажне сполучення (УМВС) 1950 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
33. Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (УМЗВС) 1951 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
34. Угода про міжнародне пасажирське сполучення (УМПС) 1950 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
35. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
36. *Ануфриева Л. П.* Международное частное право: учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. «Юриспруденция». — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Проспект, 2009.— 687 с.
37. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / [О.М. Бадигіна та ін.]; за ред. проф. В.П. Душмана та доц.. І.А. Шуміло: Нац.юрид.академ. України ім.. Ярослава Мудрого.— Х.: Право, 2001.— 319 с.
38. *Донченко О.О.* Організація міжнародних перевезень: навч. посібник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. —К., 2008. — 307с.
39. *Звеков В. П.* Международное частное право. — М. : Юрист, 2005. — 696 с.
40. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2010 року) /<http://www.rada.gov.ua>..

41. *Косовская В.А.* Особенности международных транспортных обязательств и их место в системе международного частного права // *Транспортное право.* — 2004. — № 1. — С. 36-39.
42. *Левковець П.Р., Маруніч В.С.* Міжнародні перевезення і транспортне право Навч. посіб. 3-є вид., виправ. та доп. — К.: Арістей, 2005. — 280 с.
43. *Луниц Л.А.* Курс международного частного права : в 3-х т. — М.: Спартак, 2002.— 1007 с.
44. Міжнародне приватне право : підручник / [А.С. Довгерта та ін.]; за ред. проф. А.С. Довгерта, проф. В.І. Кисіль; Київ. нац. ун-т ім.Тараса Шевченка. Ін-т міжнар. відносин .— 2-е вид.— Київ : Правова єдність : Алеута, 2014.— 655 с.
45. *Нешатаева Т. Н* Международное частное право и международный гражданский процесс : учебн. Курс : В 3 ч.. — М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2004.— 619 с.
46. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / Г. О. Анцелевич, В. О. Голубєва, Т. В. Злуніцина та ін; За заг. ред. О. Х. Юлдашева. — К.: МАУП, 2005.
47. *Фединяк Г. С, Фединяк Л. С.* Міжнародне приватне право. Підручник.— 3-тє вид, (допов. і перероб.), — К.: Атака, 2005. - 544 с.
48. *Чубарєв В.Л.* Міжнародне приватне право : Навчальний посібник. — К., 2008.
49. *Юлдашев О. Х.* Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти / О. Х. Юлдашев ; Міжрегіональна академія управління персоналом. — К. : МАУП, 2004. — 576 с.

Додаткова:

50. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // ВВР України .— 2003.— № 18, № 19-20, № 21-22.— Ст.144.
51. Господарсько-процесуальний Кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII // ВВР України.— 1992.— № 6.— Ст.56.

52. Європейська конвенція про облаштування і підприємництво 1995 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
53. Європейська угода про міжнародні нерегулярні перевезення пасажирів автобусами (ІНТЕРБУС) 2001 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
54. Європейська угода про міжнародні перевезення небезпечних вантажів внутрішніми водними шляхами (ВОПНВ) 2000 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
55. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" 16.04.1991 /<http://www.rada.gov.ua>.
56. Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" 1993р. /<http://www.rada.gov.ua>.
57. Кодекс Бустаманте 1928 р. //
58. Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності 1967 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
59. Конвенція про дорожні знаки і сигнали 1968 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
60. Конвенція про шляховий рух 1968 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
61. Міжнародна конвенція про уніфікацію деяких правил, що стосуються перевезення пасажирів морем 1961 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
62. Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень 1999 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
63. Правила безпечного перевезення радіоактивних речовин (МАГАТЕ) 1989 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
64. Угода про загальні умови виконання міжнародних пасажирських перевезень автобусами 1970 р. /<http://www.rada.gov.ua>.
65. *Богуславский М. М.* Международное частное право: учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. «Юриспруденция». — 5-е изд., перераб. и доп. — М.: Юристъ, 2004.— 602 с.
66. *Гаврилов В. В.* Международное частное право. — М.: Норма, 2006.— 399 с.
67. *Гончаренко О.М.* Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / О. М. Гончаренко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф.комерц. права. — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. — 203 с.

68. *Деркач Э.М.* Правовое регулирование перевозки грузов железнодорожным транспортом: монография / Донецкий национальный ун-т. — Донецк : Юго-Восток, Лтд, 2008. — 182 с.
69. *Діковська І.А.* Принципи правового регулювання міжнародних приватних договірних зобов'язань: монографія / І. А. Діковська. — Київ : Юрінком Інтер, 2014. — 462 с.
70. *Дроб'язко В. С.* Охрана баз данных: міжнародні, регіональні, національні аспекти: монографія / Акад.правових наук України, НДІ інтелект. власності. — К. : Лазуріт-Поліграф, 2008. — 132 с.
71. *Жильцов А. Н., Муранов А. И.* Национальные кодификации в современном международном частном праве. Тенденции и противоречия в его развитии на пороге третьего тысячелетия // Международное частное право: Иностранное законодательство. — М., 2001.
72. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практичний посібник / *Д. Е. Лонг* [та ін.]. — К. : К.І.С., 2007. — 448 с.
73. *Кисіль В. І.* Міжнародне приватне право: питання кодифікації.— К.: Україна, 2000, — 430 с.
74. Международное коммерческое право: Учебное пособие / Под общ. ред. *В. Ф. Попондопуло*. — М.: Омега-Л, 2013.
75. Международное частное право. Учебник. / Под ред. *Г. К. Дмитриевой*. (Авт. предисл. и 1 гл. Г. К. Дмитриева).— 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Проспект, 2004.— 687 с.
76. Международное частное право: Иностранное законодательство / Предисл. *А. Л. Маковского*; Сост. и науч. ред. *А. Н. Жильцов, А. И. Муранов*. — М., 2001.
77. Международное частное право: Современные проблемы / Отв. ред. *М. М. Богуславский*. — М., 1993. — Кн. 1-2.
78. Міжнародне приватне право. Загальна частина : підручник / [А. С. Довгерт та ін.]; за заг. ред. проф. *А. С. Довгерта, проф. В. І. Кисіля* ; Київ. нац. ун-т

- ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. — К. : Правова єдність : Алерта, 2012. — 374 с.
79. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник / за ред. *А. С. Довгерта і В. І. Кисіля*. — К.: Алерта, 2013. — 400 с.
80. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / *Аляб'єва Н. В.* [та ін.] ; за ред. *С. Г. Кузьменка*. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 315, [1] с.
81. (81) Міжнародний комерційний та цивільний процес: навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 8.03040101 «Правознавство» / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад.: *Анопій І. В., Ратушина Б. П.*]. — Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. — 127 с.
82. Очерки международного частного права / Под ред. проф. *А. Довгерта*. — Х. : ООО «Одисей», 2007. — 816 с.
83. *Проценко, І. М.* Міжнародне приватне право : курс лекцій / Проценко І. М. ; НАН України, Київ. ун-т права, Каф. міжнар. права та порівнял. правознавства. — Київ : [б. в.], 2013. — 175 с.
84. Публічне і приватне право: проблеми методології, теорії та практики : зб. матеріалів Міжнар. юрид. наук.-практ. Інтернет-конф. (14 трав. 2013 р.): тези наук. доп. — Київ : [б. в.], 2013. — 247 с.
85. *Тихомиров Ю. А.* Коллизионное право: учебное и научно-практическое пособие.- М.: Ин-т законод-ва и сравнительного правоведения при Правительстве РФ, 2003.
86. *Толстых В. Л.* Коллизионное регулирование в международном частном праве: проблемы толкования и применения раздела VII части третьей ГК РФ.- М.: Спарк, 2002.
87. *Фединяк Г. С, Фединяк Л. С.* Международное частное право. Общая часть: учебник.— Харьков.:Право, 2015. —350 с.
88. *Федосеева Г.Ю.* Международное частное право: Учебник. — М.: Острожье, 1999.
89. *Цират А. І.* Міжнародний комерційний арбітраж. — К., 2002.